

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№10 (197)**

Київ 2017

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 10 (197). – К., 2017. – 114 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІІМЕ
Протокол № 4 від 15.09.2017 року

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 06.11.2014 №1279 даний збірник віднесено до наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (перелік №1, розділ «Економічні науки»).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (головний науковий редактор)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЕЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
БУРЯЧЕНКО А.Є., доктор економічних наук, доцент
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., кандидат економічних наук
ДЕМЬОХІН В.А., кандидат технічних наук
ДУБРОВІНА О.А., кандидат економічних наук
ПРИМОСТКА О.О., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук, професор
КОРНЄЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
КРАСКЕВИЧ В.Є., доктор технічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
СІГАЙОВ А.О., доктор економічних наук, професор
ТЕРЕЩЕНКО Г.М., кандидат економічних наук, с.н.с. (АФУ)
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ЩУКІН Б.М., кандидат економічних наук, с.н.с. (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЕСКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКІ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
АНАТОЛІЙ ЗІНОВІЙОВИЧ КОРОБКІН, доцент, к.е.н, завідувач кафедри економічних і правових дисциплін, ЗО «Білоруський торгово–економічний університет споживчої кооперації», Білорусь, Гомель
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЄНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «Проф. Д–р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Техно–логічно–природничий університет ім. Яна і Енджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитор Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»
внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:
ISSN 2522–1620

Key title: Formuvanna rinkovih vidnosin v Ukraini
Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Формування ринкових відносин в Україні, 2017. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ПР від 20.02.2017 року

ла, здійснювати обмін інформацією та кращими практиками, поступово інтегруватися в європейські мережі охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. World Development Indicators [Електронний ресурс] / Сайт Світового банку – Доступний з : <<http://data.worldbank.org/indicator>>
2. Human development report 2013–2016 [Електронний ресурс] / Сайт ООН. – Доступний з : <<http://hdr.undp.org/en/>>

3. Угода про коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» (підписана 27.11.2014 р.)

4. Указ Президента України № 5/2015 «Про стратегію сталого розвитку «Україна–2020» від 12.01.2015 р.

5. Програма діяльності Кабінету Міністрів України, схвалена Постановою Верховної Ради України № 26–VIII від 11.12.2014 р.

6. Дані Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства охорони здоров'я України. – Доступний з : <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>

О.В. ПОПОВИЧ,
к.е.н. доцент, Національний авіаційний університет
А.А. НОСОВСЬКИЙ,
студент, Національний авіаційний університет

Аналіз фінансового стану діяльності ТОВ «Українські вертольоти» за період з 2014 по 2016 рік

Дана стаття розглядає суть аналізу фінансового стану діяльності авіаційного підприємства. Розглянуто основні системи проведення аналізу фінансового стану на прикладі ТОВ «Українські вертольоти». Розроблений системний план для покращення результативності діяльності даного підприємства.

Ключові слова: аналіз фінансового стану, фінансова звітність, діяльність авіаційного підприємства, системний план, результативна діяльність, отримання прибутку, мінімізація збитку.

О.В. ПОПОВИЧ,
к.э.н. доцент, Национальный авиационный университет
А.А. НОСОВСКИЙ,
студент, Национальный авиационный университет

Анализ финансового состояния деятельности ООО «Украинские вертолеты» за период с 2014 по 2016

Данная статья рассматривает суть анализа финансового состояния деятельности авиационного предприятия. Рассмотрены основные системы проведения анализа финансового состояния на примере ООО «Украинские вертолеты». Разработан системный план для улучшения результативности деятельности данного предприятия.

Ключевые слова: анализ финансового состояния, финансовая отчетность, деятельность авиационного предприятия, системный план, результативная деятельность, получение прибыли, минимизация ущерба.

О. POPOVICH,
Ph.D. Professor, National aviation University
А.А. NOSOVSKYI,
Student, National aviation University

Analysis of the financial state of activity LLC «Ukrainian helicopters» for the period from 2014 to 2016

This article examines the essence of the analysis of the financial condition of the aviation enterprise. The main systems of the analysis of the financial state on the example of LLC «Ukrainian Helicopters» are considered. A system plan has been developed to improve the performance of this enterprise.

Keywords: analysis of financial condition, financial reporting, aviation enterprise activity, system plan, productive activity, profit generation, minimization of damage.

Постановка проблеми. Основною метою діяльності кожного підприємства є отримання прибутку або мінімізація збитків, тому велика увага приділяється аналізу фінансового стану, який є важливою складовою діяльності підприємства. Тому, актуальним завданням, яке постає перед керівником підприємства і бухгалтером є розробка і впровадження методів ефективного управління формуванням прибутку в процесі господарської діяльності. Це передбачає економічно грамотне управління, прийняття коректних рішень щодо стабілізації та покращення становища підприємства, знаходження джерел фінансових ресурсів, їх раціонального розподілу і ефективного використання в ході проведення аналізу фінансових результатів. Розв'язання цих завдань потребує ретельного дослідження існуючого на сьогоднішній день зарубіжного і вітчизняного досвіду, пошуку напрямів удосконалення обліку та посиленого контролю за повнотою отримання доходів. Тобто аналіз фінансового стану діяльності будь якого суб'єкта господарювання – це база для прийняття управлінських рішень. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відомі вітчизняні вчені-економісти у своїх працях представляли дослідження щодо проблем аналізу фінансових результатів, а саме Базилінська О.Я. [3], Гадзевич О.І. [5], Лахтінова Л.А. [9], Прокopenko І.Ф. [10], Шеремет А.Д. [13], Черниш С.С. [14], Яценко В.М. [16] та фінансового стану: Ващенко Л.О. [4], Гушко С.В. [6], Ковальчук К.Ф. [8], Пітінова А.О. [11], Приходько Н.І. [12].

Незважаючи на значну кількість наукових публікацій, присвячених даній проблемі, на наш погляд, малодослідженими залишаються питання аналізу фінансового стану діяльності авіаційних підприємств.

Мета статті – теоретичне висвітлення поняття аналізу фінансового стану та особливостей його формування, проведення аналізу фінансового стану на прикладі ТОВ «Українські Вертольоти» за даними фінансової звітності з результатів його господарської діяльності за період з 2015 по 2017 роки, визначення динаміки його змін та факторів, що вплинули на ці зміни, і прогнозування можливого фінансового стану досліджуваного підприємства.

Виклад основного матеріалу. Аналіз фінансового стану є однією з найважливіших умов успішного управління підприємством, а також

забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Тобто, фінансовий стан характеризує забезпеченість фінансовими ресурсами, які є необхідними для нормального функціонування підприємства, також, показує здатність підприємства фінансувати свою діяльність, його платоспроможність і фінансову стійкість.

Таким чином, впливає, що фінансовий стан являється сукупністю різних економічних параметрів, які відображають стан, наявність і використання фінансових ресурсів [2].

Щодо об'єктів аналізу, то ними являються: виробництво та реалізація продукції, також включаючи їх собівартість, фінансово-виробничі ресурси та їх ефективне використання, фінансова та інвестиційна діяльність будь-якого підприємства.

Предметами аналізу є специфіка діяльності підприємства та його підрозділів, яка спрямована на отримання максимального результату з мінімальними затратами.

Метою аналізу є виявлення основних проблем, усунення яких сприяє більш ефективному розвитку і поліпшенню економічної спроможності та конкурентоспроможності підприємства.

Основними завданнями аналізу фінансового стану господарської діяльності є: вивчення ресурсного потенціалу підприємства для розробки стратегії, яка дозволить отримати максимальний прибуток з мінімальними витратами; систематизація контрольних процесів формування прибутку; вивчення впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на фінансові результати; розробка рекомендацій для більш ефективної роботи підприємства.

Основним джерелом інформації в аналізі фінансового стану є бухгалтерський баланс підприємства [1].

У своїх працях, Бердар М.М. [2] та Н. Чопко [15] виділяють такі основні системи проведення аналізу фінансового стану на підприємстві:

- горизонтальний аналіз;
- вертикальний аналіз;
- порівняльний аналіз;
- аналіз коефіцієнтів;
- інтегральний аналіз.

Для з'ясування дієвості даних систем аналізу фінансового стану, розглянемо їх на прикладі ТОВ «Українські вертольоти» взявши основні показники фінансової звітності за 2014 по 2016 роки. Для початку проведемо горизонтальний аналіз (табл. 1).

Таблиця 1. Горизонтальний аналіз балансу ТОВ «АК «Українські вертольоти» за 2014–2016рр.

Актив	2014	2015	2016	Абсолютне/ Відносне відхилення 2014до 2015	Абсолютне/ Відносне відхилення 2015 до 2016
I. Необоротні активи:					
Нематеріальні активи	237	313	100	76 (32,06%)	-213 (-68,06%)
Незавершені капітальні інвестиції	24684	3000	29156	-21 684 (-87,85%)	26156 (871,86%)
Основні засоби:	139359	208830	212455	69471 (49,85%)	3 625 (1,73%)
первісні вартість	419124	601829	701770	182 705 (43,59%)	99 941 (16,6%)
знос	279765	392999	489315	113 234 (40,47%)	96 316 (24,5%)
Необоротні активи усього	164280	212143	241711	47863 (29,13%)	29568 (13,93%)
II. Оборотні активи:					
Запаси	2835	12850	16098	10015 (353,26%)	3248 (25,27%)
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: чиста реаліз.	3107	306	806	-2 801 (-90,15%)	500 (163,39%)
Інша поточна дебіторська заборгованість	45 307	41 780	74 007	-3 527 (-7,78%)	32227 (77,13%)
Грошові кошти та їх еквіваленти	20893	18972	75358	-1 921 (-9,19%)	56386 (297,2%)
Готівка	19	13	9	-6 (-31,57%)	-4 (-30,76%)
Рахунки в банку	20784	18959	59666	-1 825 (-8,78%)	40707 (214,71%)
Витрати майбутніх періодів	8658	496	598	-8 162 (-94,27%)	102 (20,56%)
Інші оборотні активи	2367	319	440	-2 048 (-86,52%)	121 (37,93%)
Оборотні активи усього	114701	90790	185047	-23 911 (-20,84%)	94257 (103,81%)
БАЛАНС	278981	302933	426758	23 952 (8,58%)	123825 (40,87%)
Пасив					
I. Власний капітал:					
Зареєстрований капітал	175	175	175	0(0%)	0(0%)
Резервний капітал	43716	43716	43716	0(0%)	0(0%)
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-95445	-181686	-50732	-86 241 (-90,35%)	-130 954 (-72,08%)
Власний капітал усього:	-51554	-137795	-6841	-86 241 (-167,2%)	-130 954 (-95,04%)
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	117051	0	0	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	142	9666	16299	9524 (6707,04%)	6 633 (68,62%)
5. Інші поточні зобов'язання	211145	428287	414784	217142 (102,84%)	-13 503 (-3,15%)
Поточні зобов'язання і забезпечення усього	330535	440728	433599	110193 (33,33%)	-7 129 (-1,617%)
БАЛАНС	278981	302933	426758	23 952 (8,58%)	123825 (40,87%)

Наведені дані дозволяють зробити такі висновки:
Загальна сума активів, порівнюючи:

З 2014 та 2015 роки збільшилася на 23 952 тис. грн. (або на 8,58%), а

з 2015 та 2016 роки суттєво збільшилася на 123 825 тис. грн. (або на 40,87%)

Збільшення з 2014 на 2015 рік відбулось переважно за рахунок значного зросту основних засобів підприємства (абсолютне відхилення на 69 471 тис. грн., відносне на 49,85%), також зросла кількість запасів оборотних активів на 10 015 тис. грн. (353,26%).

Товариством встановлено терміни корисного використання об'єктів основних засобів за такими групами:

- Нерухомість – 50 років
- Автомобілі – 10 років
- Комп'ютери і монітори – 5 років
- Офісна техніка – 5 років
- Інше – 5 років

У 2014 році первісна вартість основних засобів становила 419 124 тис. грн., ступінь їхнього зносу 66,6%, ступінь використання у діяльності – 100%, а сума нарахованого зносу 279 765 тис. грн. Таким чином, зменшення вартості основних засобів пов'язане з перевищенням суми амортизації відносно вартості основних засобів. Тому зріст вартості основних засобів біло відкладено до моменту їх модернізування та обліку до експлуатації.

У 2015 році первісна вартість основних засобів становила 601 829 тис. грн., ступінь їхнього зносу 65,3%, використання у діяльності – 100%. Знос нарахований у розмірі 392 999 тис. грн.

У 2016 році первісна вартість основних засобів становила 701 770 тис. грн., ступінь їх зносу 69,7%, ступінь використання у діяльності так само залишився 100%. Сума нарахованого зносу цього року становила 489 315 тис. грн.

Проводивши порівняння 2015 з 2016 роком, слід зазначити, що запасів стало більше на 3 248 тис. грн. (25,27%), зросла дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги на 500 тис. грн. (163,39%), яка дуже спала (в період з 2014 по 2015 роки, а точніше на 2 801 тис. грн. (що у відносному відхиленні 90,15%), в той самий час інша поточна дебіторська заборгованість піднеслась на 32 227 тис. грн. (77,13%). Грошові кошти та їх еквіваленти збільшились на 56 386 тис. грн., це а ж на 297,2% більше, та в порівнянні з попередніми роками це неабиякий успіх. До того ж, це

найбільший порівняльний відсоток серед активів підприємства. Також значно піднялися рахунки в банку і становить на 40 707 грн (214,71%) більше, ніж у попередньому році.

При аналізі пасивів підприємства можна побачити таку картину.

У 2014 році відсутні довгострокові зобов'язання і забезпечення на відміну від поточних зобов'язань і забезпечень які склали 330 535 тис. грн., у тому числі короткострокові кредити банків 117 051 тис. грн., поточна кредиторська заборгованість за товари 142 тис. грн., за розрахунками з бюджетом склали 26 тис. грн., за розрахунками зі страхування 778 тис. грн., з оплати праці 1 393 тис. грн.. Інші поточні зобов'язання 211 145 тис. грн.

У 2015 році так само відсутні довгострокові зобов'язання і забезпечення, поточні ж збільшились на 110 193 тис. грн. Був погашений короткостроковий кредит у банку, а от за всіма іншими статтями, суми заборгованостей збільшились на 9 524 тис. грн., за розрахунками з бюджетом на 283 тис. грн., за розрахунками зі страхування на 174 тис. грн., з оплати праці 121 тис. грн.. Інші поточні зобов'язання склали 428 287 тис. грн. що на 217 142 тис. грн. більше з 2014 роком.

На 2016 рік сума поточних зобов'язань і забезпечень склали 433 599 тис. грн. що на 7 129 тис. грн. менше ніж у 2015 році.

Слід зазначити, що аванси, отримані підприємством, на кінець року майже удвічі менше дебіторської заборгованості за товари та послуги, що надані підприємством.

Аналіз балансу підприємства свідчить, що підприємству слід покращити показники фінансової стійкості та ліквідності, а саме:

– поліпшити взаємовідносини із постачальниками і споживачами продукції, вдатися до поліпшення ситуації з дебіторською заборгованістю підприємству;

– поліпшити структуру оборотних коштів, більш продуктивно використовувати нове обладнання, збільшити обсяги продукції, що виготовляється;

– зменшити поточну заборгованість підприємства, намагатися перейти від короткострокових до довгострокових кредитів банку.

Вертикальний аналіз фінансового стану ТОВ «АК «Українські вертольоти» (табл. 2) показав наступне:

1. Частка поточних зобов'язань у балансі підприємства є значною: на початок 2016 року вона складала трохи більше 145%. Проте, протягом аналізованого року відбулося зменшення цього показника. Зрозуміло, що скорочення частки зобов'язань позитивно позначається на показниках фінансової стійкості та ліквідності, але все одно є негативними через їх від'ємне значення.

2. Частка основних засобів має тенденцію до зменшення, при чому, протягом року відбулося зниження долі основних засобів у сумі балансу на 20%.

3. Нерозподілений прибуток являється непокритим збитком і становить 60%. Це вказує про негативне економічне становище та борги яке має підприємство перед засновниками, але на кінець

року підприємство також має непокритий збиток але цей показник зменшився приблизно у 6 разів.

4. Довгострокових зобов'язань підприємство не має. Кредиторська заборгованість становить лише 3–3,8%.

Отже, підприємству слід вдатися до аналізу структури видатків, посилити контроль за витратами, запобігаючи нецільового витрачання ресурсів, максимально використовувати свої запаси.

Таким чином, аналіз балансу підприємства у горизонтальному і вертикальному розрізі показав, що підприємство має великі заборгованості, недостатність оборотних активів, що позначається на рівні показників фінансової стійкості та ліквідності. Частка власного капіталу є не те щоб незначною, а від'ємною. Це говорить

Таблиця 2. Вертикальний аналіз балансу ТОВ «АК «Українські вертольоти» за 2016 рік

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Частка у % до суми балансу на початок	Частка у % до суми балансу на кінець
I. Необоротні активи:				
Нематеріальні активи	313	100	0,103	0,023
Незавершені капітальні інвестиції	3000	29156	0,9	6,83
Основні засоби	208830	212455	68,93	49,78
Необоротні активи усього	212143	241711	70,02	56,63
II. Оборотні активи:				
Запаси	12850	16098	4,24	3,77
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	306	806	0,101	0,188
Інша поточна дебіторська заборгованість	41 780	74 007	13,79	17,34
Грошові кошти та їх еквіваленти	18972	75358	6,26	17,65
Готівка	13	9	0,004	0,002
Рахунки в банку	18959	59666	6,25	13,98
Витрати майбутніх періодів	496	598	0,163	0,14
Інші оборотні активи	319	440	0,105	0,103
Оборотні активи усього	90790	185047	29,97	43,36
БАЛАНС	302933	426758	100	100
Пасив				
I. Власний капітал:				
Зареєстрований капітал	175	175	0,057	0,041
Резервний капітал	43716	43716	14,43	10,24
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-181686	-50732	59,97	11,88
Власний капітал усього:	-137795	-6841	45,48	1,603
II. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	0	0	0%	0%
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	9666	16299	3,19	3,819
Інші поточні зобов'язання	428287	414784	141,38	97,19
Поточні зобов'язання і забезпечення усього	440728	433599	145,48	101,603
БАЛАНС	302933	426758	100	100

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

про велику ймовірність банкрутства аналізованого підприємства.

При аналізі коефіцієнтів досліджуваного авіаційного підприємства розглянуто показники ліквідності та платоспроможності (табл. 3).

З таблиці видно, показник власних оборотних активів є дуже негативним, у 2015 року він склав (-346625) і збільшився порівняно з 2014 роком на 81,5%, але у 2016 зменшився на 36,8% і склав (-219296). Він складає менше нуля і це свідчить про те, що підприємство не може розрахуватись навіть за поточними зобов'язаннями.

Показник покриття так само є не втішним, найбільшого значення він набув у 2016 році склавши 0,426, при нормативному значенні більше 1.

Це означає, що ресурсів підприємства недостатньо для погашення його поточних зобов'язань.

Щодо коефіцієнта швидкої ліквідності, то у 2015 році він дуже зменшився в порівнянні з 2014 роком на 48%. У 2016 році він виріс і склав 0,389 в порівнянні з 2015 роком, а це складає 221% показник минулого року. І хоча він виріс, нормативне значення цього показника 0,6–0,8. Це свідчить про недостатню платоспроможність підприємства.

Відбувається поступове зменшення коефіцієнта абсолютної ліквідності, у 2014–2015 роках на 31,8% і різке збільшення у 2016 року, яке склало 0,173, а це в свою чергу 402,3% від минулого року при нормативному значенні більше 0. Це означає, що 17,3% короткострокових

Таблиця 3. Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «АК «Українські вертольоти» за 2014–2016 роки

Показники	2014	2015	2016	Відхилення 2015 до 2014	Відхилення 2016 до 2014
Величина власних оборотних коштів, тис. грн. (ВОК)	-190913	-346625	-219296	181,5%	63,2%
Коефіцієнт покриття	0,347	0,206	0,426	59,3%	206,7%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,338	0,176	0,389	52%	221%
Коефіцієнт платоспроможності	0,063	0,043	0,173	68,2%	402,3%
Чистий оборотний капітал, тис. грн. (ЧОК)	-215834	-349938	-248552	162,1%	71,%
Частка оборотних коштів в активах (ОК)	0,411	0,299	0,433	72,7%	144,8%

Таблиця 4. Групування показників за критеріями оцінки фінансового стану (бальний метод)

Показник	Границі класів згідно з критеріями (бал)					
	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас	5- клас	6-й клас
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Більше 0,25–156	0,2–126	0,15–106	0,1–86	0,05–46	0,04–06
Коефіцієнт поточної ліквідності	Більше 1,0–136	0,9–116	0,8–106	0,7–96	0,6–66	0,5–06
Коефіцієнт загальної ліквідності	Більше 2,0–136	(1,9–1,7)–(12–11)6	(1,6–1,4)–(10–7,5)6	(1,3–1,1)–(6–3)6	1,0–26	Менше 1–06
Коефіцієнт власної платоспроможності	Більше 1–156	(0,9–0,8)–(14–12)6	(0,7–0,5)–(11–8,5)6	(0,4–0,3)–(7–4)6	0,2–1,56	Менше 1–06
Коефіцієнт фінансової незалежності	Більше 0,6–126	(0,59–0,54)–(11–10)6	(0,53–0,43)–(9–7,4)6	(0,42–0,41)–(6,8–2,8)6	0,4–1,56	Менше 0,3–06
Коефіцієнт фінансової залежності	Більше 0,5–126	0,4–106	0,3–96	0,2–66	0,15–36	Менше 0,1–06
Коефіцієнт співвідношення мобільних та імобільних активів	Більше 1,0–106	0,9–96	0,8–76	0,7–66	0,6–36	Менше 0,2–06
Коефіцієнт постійного активу	Більше 0,5–106	0,4–96	0,3–76	0,4–66	0,3–36	Менше 0,2–06
Мінімальне значення границі	1006	88–846	73,5–66,46	54,8–44,86	246	06

зобов'язань підприємства може бути погашено за рахунок грошових коштів та короткострокових фінансових вкладень.

Чистий оборотний капітал збільшився у 2015 році на 62,1% в порівнянні з 2014 роком і зменшився на 29% у 2016 році.

Для проведення інтегрального аналізу фінансового стану діяльності підприємства існує методика ділення показників фінансово-господарської діяльності на нормативні та тенденційні. Це зроблено для зменшення або усунення фінансового ризику при визначенні рейтингу підприємства (табл. 4).

Ця оцінка допомагає краще сприймати і розуміти не тільки фінансовий стан підприємства, але і стан до якого варто прагнути. Для отримання даних для цієї таблиці спочатку треба розрахувати коефіцієнти ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості (табл. 5).

З таблиці видно, що показники ліквідності та платоспроможності за три роки мають тенденцію зменшення і в загалом не відповідають навіть критичним значенням, а показник платоспроможності взагалі має від'ємне значення. Це

все свідчить, що підприємство не являється ліквідним і не є фінансово платоспроможним.

Щодо фінансової стійкості, то на протязі аналізованого періоду підприємство було абсолютно фінансово не стійким, оскільки всі показники мають від'ємні значення. Показник фінансової незалежності у 2015 році набув найбільш сумного значення (-0,454), але у 2016 році зменшився до (-0,016), проте все однаково свідчить про недостатність власних коштів; показник фінансової залежності так само має від'ємне значення і судячи з показника за 2016 рік який склав (-62,38) вказує на неможливість покриття залучених коштів за рахунок власних ресурсів; показник постійних активів свідчить про не фінансування власних ресурсів так як усі роки має непокритий збиток у розмірі 95 455 грн./ 181686 грн./ грн. відповідно за 2014/2015/2016 роки.

Взявши ці дані, для прикладу можна зробити інтегральний аналіз фінансового стану ТОВ «АК «Українські вертольоти» за 2016 рік (табл. 6).

За результатами розрахунку інтегральна оцінка фінансового стану склала лише 12 балів, що від-

Таблиця 5. Коефіцієнти ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості ТОВ «АК «Українські вертольоти» за 2014–2016 роки

Показники	Граничне значення показника		Роки		
	критичне	нормальне	2014	2015	2016
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,04	0,25	0,063	0,043	0,173
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,5	1	0,365	0,347	0,206
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,9	2	0,365	0,347	0,206
Коефіцієнт власної платоспроможності	0,9	1	-0,184	-0,454	-0,016
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,2	0,6	-0,184	-0,454	-0,016
Коефіцієнт фінансової залежності	0,1	0,5	-5,41	-2,19	-62,38
Коефіцієнт співвідношення мобільних та імобільних активів	0,5	1	-6,41	-3,19	-63,38
Коефіцієнт постійного активу	0,5	0,5	-3,18	-1,53	-35,33

Таблиця 6. Інтегральна оцінка фінансового стану ТОВ «АК «Українські вертольоти» за 2016 рік

Показники	Рейтинг показників	Фактичне значення показників	Клас	Бали
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	15	0,173	2	12
Коефіцієнт поточної ліквідності	13	0,206	6	0
Коефіцієнт загальної ліквідності	13	0,206	6	0
Коефіцієнт власної платоспроможності(стійкості)	15	-0,016	6	0
Коефіцієнт фінансової незалежності	12	-0,016	6	0
Коефіцієнт фінансової залежності	12	-62,38	6	0
Коефіцієнт співвідношення мобільних та імобільних активів	10	-63,38	6	0
Коефіцієнт постійного активу	10	-35,33	6	0
Інтегральна оцінка фінансового стану	100	0,173	-	12

повідаеться 6 класу (незадовільно), який характеризує дуже низьку ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість досліджуваного підприємства.

Хоча за всіма показниками підприємство має сумний фінансовий стан, але ТОВ «АК «Українські вертольоти» має дуже великий потенціал. В даний час вона володіє найбільшим в Україні парком середніх вертольотів Мі-8 МТВ-1 (Мі-17-1В). Завдяки цьому компанія має високу експлуатаційну готовність і здатна концентрувати значну кількість повітряних суден при виконанні масштабних робіт.

Прагнучи до більш повної інтеграції світового авіаційного ринку, авіакомпанія «Українські вертольоти» спрямовує значні зусилля на забезпечення правових і технологічних норм роботи з іноземними замовниками, підготовку документації для реєстрації в якості офіційного постачальника ООН. Дев'ять вертольотів компанії обладнані відповідно до вимог цієї міжнародної організації, а екіпажі повітряних суден мають значний досвід роботи в її місіях.

Тому компанія має активізувати політику в галузі маркетингу за для просування своєї продукції і послуг за кордоном, які мають дуже високу якість.

Висновки

Аналіз фінансового стану підприємства є невід'ємною частиною фінансово-економічного аналізу. Основними показниками, які характеризують діяльність підприємства є прибуток або в протилежному результаті збиток, а також його рентабельність. Аналіз фінансового стану здійснюють за даними фінансової та статистичної звітності. Від якісного проведення аналізу фінансового стану, визначення основних чинників, що його забезпечують залежить подальша результативність діяльності підприємства. Аналіз показав, що ТОВ «АК «Українські вертольоти» знаходиться у скрутному становищі, але все це обумовлено тим, що підприємство вкладає великі гроші в модернізацію своїх вертольотів і обладнання для того щоб вони відповідали всім вимогам та нормам, тому що компанія виконує складні завдання у різних куточках світу.

Також, компанія витрачає чималі кошти на допомогу військовим в зоні АТО. Авіакомпанія власним коштом виконує транспортні доручення Національної гвардії, забезпечує її вертольотний парк запчастинами та агрегатами, виділяє кошти на будівництво житла військовослужбовцям [17].

Загалом компанія має системи і ресурси такі як: протиракетний захист, медична евакуація, рятувальні роботи, щоб встановити їх на вертольоти української армії, таким чином допомогти відновити льотний військовий потенціал. Тим більше, це загалом поширена у світі практика, коли приватні авіакомпанії забезпечують найбільш технологічні замовлення оборонної промисловості. Наприклад, такі компанії як «Sikorsky Air craft Corporation» та «Bell Helicopter» є головними розробниками патентів і являються виробниками надсучасних версій бойових вертольотів країн НАТО.

В Україні на зберіганні є десятки вертольотів у розукомплектованому складі, а ТОВ «АК «Українські вертольоти» має великий досвід в переобладнанні. Наприклад Мі-8 «трансформер», на проект якого компанія витратила понад 55 мільйонів гривень.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Бердар М.М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства / Наукова публікація М.М. Бердар // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №5. – С.133–138.
3. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.Я. Базилінська. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 328 с.
4. Ващенко Л.О. Оцінка методичного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства / Л.О. Ващенко // Інноваційна економіка. Всеукраїнський Науково-виробничий журнал. – 2013. – № 1. – С. 97–100
5. Гадзевич О.І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств: навч. посіб. [Текст] / О.І. Гадзевич. – К.: Кондор, 2007. – 180 с.
6. Гушко С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / С.В. Гушко, А.В. Шайкан, Н.П. Шайкан, О.А. Гушко. – Вид. 2-е, перероб. і допов. – Кривий Ріг: Чернявський Д.О., 2011. – 174 с.
7. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с
8. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій.: навчальний посібник. [Текст] / К.Ф.Ковальчук – К.: Центр учбової літератури, – 2012. – 326с

9. Лахтінова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання [Текст / монографія // Л.А. Лахтінова. – К.: КНЕУ, 2013. – 387 с.

10. Прокопенко І.Ф. Методика і методологія економічного аналізу [Текст]: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / І.Ф. Прокопенко, В.І. Ганін. – К.: ЦУЛ, 2008. – 430 с. – ISBN 978–966–364–569–

11. Пітінова А.О. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства: сутність і необхідність // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2013. – № 4. – С. 379–389.

12. Приходько Н.І. поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення // ФІП ФІП PSE. – 2010. – Т. 8, С. 188–190.

13. Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу: учеб. пособие / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин, Е.В. Негашев. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Инфра – М., 2012. – 208 с.

14. Черниш С.С. Проблеми застосування методик аналізу фінансового стану на вітчизняних підприємствах // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2012. – № 5. – С. 142–146.

15. Чопко Н. Діагностика стану фінансового забезпечення розвитку підприємства. / Наукова публікація. Формування ринкової економіки в Україні // Вип. 19. С. 2013. С. 503–506

16. Яценко В. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [Текст] / В.М. Яценко, О. М. Шинкаренко, Н.М. Бразілій. – Черкаси: ЧДТУ, 2010. – 267 с.

17. Інтерв'ю з Григорієм Кривошиєм перший заступник генерального директора «Українських вертольотів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.obozrevatel.com/finance/economy/94351-chipotribni-ukrainskomu-vpk-privatni-kompanii.htm>

V.A. ПРЕДБОРСКИЙ,

д.е.н., професор, Національна академія внутрішніх справ

Кризова гібридизація як тіньовий засіб гальмування суспільного розвитку

У статті розглядаються тіньові особливості інституційної амбівалентної структури українського суспільства, причини появи та її протиріччя, небезпека поширення гібридних синкретичних явищ, перетворення їх на засоби гальмування суспільного зростання.

Ключові слова: «гібридизація» суспільних форм, кризова форма гібридизації, «автономна тіньова держава», «тіньове парасуспільство».

V.A. ПРЕДБОРСКИЙ,

д.э.н., профессор, Национальная академия внутренних дел

Кризовая гибридикация как теневое средство торможения общественного развития

В статье рассматриваются теневые особенности институциональной, амбивалентной структуры украинского общества, причины появления и ее противоречия, опасность распространения гибридных синкретических явлений, превращения их в средства торможения общественного роста.

Ключевые слова: «гибридикация» общественных форм, кризисная форма гибридикации, «автономное теневое государство», «теневое параобщество».

V. PREDBORSKIJ,

doctor of Economics, professor, National Academy of Internal Affairs

Creeping hybridization as a shadow means of inhibition of social development

In the article deals with the shadow features of the institutional, ambivalent structure of Ukrainian society, the causes of its emergence and its contradictions, the danger of the spread of hybrid syncretic phenomena, turning them into means of inhibiting social growth.

Keywords: «hybridization» of social forms, crisis form of hybridization, «autonomous shadow state», «shadow community».

ЗМІСТ

Макроекономічні аспекти сучасної економіки

ВАСИЛЬЧАК С.В., ЖИДЯК О.Р., ГРИНІВ Ю.О. Непряме оподаткування в країнах ЄС: особливості розвитку та можливості застосування в Україні	3
КОВАЛЬ О.В. Моделювання обсягів податкових надходжень від суб'єктів індустрії програмної продукції	7
ЛЕБЕДА Т.Б. Реформування охорони здоров'я як ендегенний фактор економічного розвитку України	15
ПОПОВИЧ О.В., НОСОВСЬКИЙ А.А. Аналіз фінансового стану діяльності ТОВ «Українські вертольоти» за період з 2014 по 2016 рік	22
ПРЕДБОРСЬКИЙ В.А. Кризова гібридизація як тіньовий засіб гальмування суспільного розвитку	30

Інноваційно-інвестиційна політика

ЧУБУКОВА О.Ю. Методологічні основи розбудови ринку інформаційних технологій	37
ШАБРАНСЬКА Н.І. Організаційні форми господарювання в контексті забезпечення інноваційного розвитку: оцінка тенденцій в Україні	41

Економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності

ОСТРОВСЬКА О.А., ВУ ЗІЄУ НГАН Управління оборотними активами в умовах кризи	50
ЛЕВЧЕНКО Ю.Г., ГРИЦЕНКО А.О. Управління фінансовим потенціалом підприємства	56
БЛУДОВА Т.В., ГАЛАХОВ Є.М. Моделювання пропозиції фріланс-заявок ІТ-підприємства	60
ГАВРИЛКО П.П., КОЛОДІЙЧУК А.В. Методика оцінки конкурентоспроможності суб'єктів готельного підприємства	66
КУБІЦЬКИЙ Ю.С. До проблеми розвитку соціального капіталу	71
КУДРИЦЬКА Н.В. Основні засади стратегії фінансування транспортної інфраструктури України	76
МАРИНІНА С.В. Вплив ефективності функціонування транспортної системи України та її транзитного потенціалу на економічний розвиток країни	80
КРИЖАНОВСЬКИЙ В.І., ЗАЛІСКО С.А. Методологічно-прикладний інструментарій сполучення аналітичних інструментів ТАQM з системою «управління за відхиленнями» будівельних проектів	85
МАРЧУК Т.С. Сучасні операційні технології діагностування економічної рівноваги будівельних підприємств	91
МЕЛЬНИКОВ О.В. Функціональна модель виготовлення та поширення інформаційної продукції	96
РИЖАКОВ Д.А. Модернізація розрахунково-аналітичного підґрунтя функціонально-економічної діагностики діяльності будівельних підприємств	100

Розвиток регіональної економіки

ШЕВЧЕНКО А.В., РУБАН І.В. Маркетинг територій – інструмент формування іміджу регіону	107
--	-----